

Lomma Söderpark

– Förbättringsförslag till naturlika planteringar

Sara Ewald

FÖRORD

Arbetet är ett examensarbete på 15 hp och är gjort under våren 2008 på AB-nivå inom Landskapsplaneringsfakulteten LTJ på Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp inom Landskapsingenjörsprogrammet.

Jag vill tacka:

Min handledare Mark Huisman, SLU, Alnarp.

Lennart Persson, Parkchef, Tekniska förvaltningen, Lomma Kommun.

Karin Svensson och Eva-Lou Gustafsson på Landskapsutveckling. SLU, Alnarp.

för att ni har ställt upp och svarat på mina frågor, lånat och gett mig material som har hjälpt mig genom mitt examensarbete.

Privata foton är tagna av författaren.

Övriga bilder är tagna av Håkan Sandbring och har tillstånd att publiceras. www.sydpol.com

Alla kartor har tillstånd från Lantmäteriet © Lantmäteriverket Gävle 2008. Medgivande I 2008/633.

Sara Ewald

Malmö, 2008

SAMMANFATTNING

Jag har alltid tyckt om att arbeta med växter som ger karaktär. Under mina tre år på SLU i Alnarp växte det fram små idéer kring vad jag kunde tänka mig att skriva om i mitt examensarbete. Hur kan man arbeta med växter för att skapa olika effekter, teman eller röda trådar genom anläggningar?

Genom min litteraturstudie har jag fått reda på historien bakom naturlika planteringar; hur kommunerna i Sverige började omprioritera skötseln i parker på 1960-1970-talen då skötselkostnaderna behövde minskas. Det togs upp hur det ska gestaltas för att efterlikna naturen, men även att kunskapen inom projekteringen och arbetet med naturlika planteringar måste bli bättre. De flesta naturlika planteringarna som anlades i Sverige på 1960-1970-talen består av ett antal arter som har blivit jämnt fördelade över planteringsytan. Dessa är nu 40 år gamla och i behov av restaurering. På flera platser har jag sett att markägaren gått in och röjt bort träd och sly för att få området ljus och luftigt.

I detta examensarbete ges förslag till utveckling av det grönområde med naturlig planteringen i Lommas sydvästra del. Fokus kommer att ligga på vegetationseffekter och framtida aktiviteter på området.

Förslaget kan ligga till grund för Lomma kommuns restaurering av Lomma Söderparks planteringar (se Figur 1). Lomma Söderpark blev anlagd på 1980-talet och är dock inte i behov av restaurering ännu. Tills vidare skulle förslagen kunna användas för andra naturlika planteringar inom kommunen.

Jag gjorde en växtinventering, samt en jordanalys på platsen för att kunna finna ett passande växtmaterial till ståndorten som finns i Lomma Söderpark. I detta arbete har jag sorterat arterna efter olika kriterier, som kan vägleda gestaltaren till en eller flera fina effekter i det idag kanske för årstiden trista buskage. Jag valde att arbeta med grönområdet som ligger i södra Lomma för att området har två olika sorters ytor. Den ena gav mig intrycket att här vill jag inte vara, medan den andra ytan gav mig intrycket att det kan bli trevligt här.

Mitt arbete består av två delar; dels att ta fram lämpligt växtmaterial och ge förslag på vad man kan göra med planteringen, dels ett förslag på skötselplan till Lomma Söderpark.

När jag började med arbetet i januari 2008 såg alla buskage tråkiga ut. Nu i slutet av arbetet i mars ser jag att *Corylus avellana* hassel, *Salix alba* 'Cermensina' korallpil och *Salix caprea* sälg har fått liv igen. Våren är på gång och en färgsprakande sommar går oss till mötes.

Figur 1. Karta över Lomma och Lomma Söderpark.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
Bakgrund	1
Syfte	2
Avgränsning	2
Metod och material.....	3
LOMMA SÖDERPARK.....	4
Orientering och nulägesbeskrivning av Lomma Söderpark	5
Malmövägen.....	5
Område A	6
Område B	7
Område B	8
VÄXTINVENTERING.....	10
Växtval	13
TEMAN.....	15
Inspiration.....	15
Malmövägen/Vågen	18
Område A/Doft och färg	19
Område B/Lek	20
LOMMA SÖDERPARKS SKÖTSELPLAN.....	21
Malmövägen.....	21
Engångsåtgärder	21
Löpande skötsel.....	22
Periodisk skötsel.....	22
Område A	23
Engångsåtgärder	23
Löpande skötsel.....	23
Periodisk skötsel.....	24
Område B	25
Engångsåtgärder	25
Löpande skötsel.....	25
Periodisk skötsel.....	26
DISKUSSION	27
KÄLLFÖRTECKNING	29

INLEDNING

Bakgrund

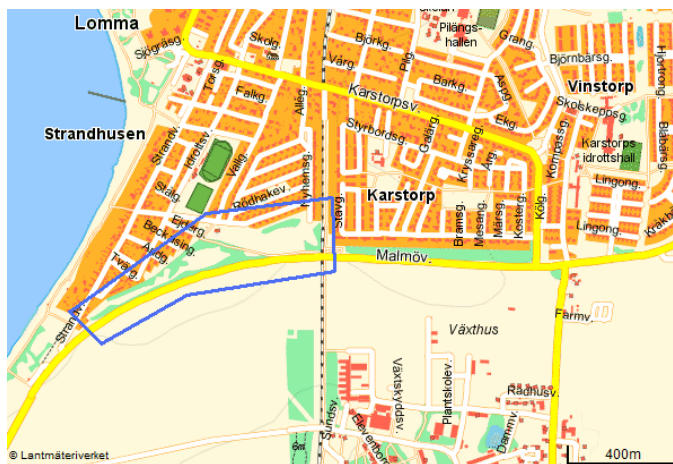
Jag har alltid tyckt om att arbeta med växter som ger karaktär. Under utbildningen gavs många föreläsningar som handlade om att med små insatser skapa väldiga effekter. Det jag såg och hörde var tilltalande och jag bestämde mig för att göra mitt examensarbete om växter generellt och succession i synnerhet. Under studieåren växte det fram idéer kring vad jag kunde tänka mig att skriva om; hur man kan arbeta med växter för att skapa olika effekter, teman eller röda trådar genom anläggningar. Genom att besöka Margareta Sennebys¹ privata trädgård i Malmö och läsa hennes bok gavs jag mycket energi till mitt tänkande. Margareta har en del teman i sin trädgård. Hon har inte utgått från teman, utan har byggt först och döpt olika delar av trädgården där hon tyckte att det ”kändes rätt” att ha ett tema. Här fick jag mycket att tänka på.

Jag ringde Lomma kommun som ligger norr om Malmö i södra Sverige. Jag frågade om de hade något förslag på examensarbete som jag kunde arbeta med. Vi diskuterade ett par alternativ och det bestämdes att jag skulle ta fram förslag på vad man kan göra med en naturlig plantering i ett befintligt, uppvuxet grönområde. Min första tanke var att man skulle via gång och cykelvägar se skillnader i planteringarna när man närmade sig centrum. Det skulle börja sparsmakat i de yttre regionerna och sedan växa sig pampigare ju närmare centrum man kom.

Vi tittade på ett par olika områden i Lomma och Bjärred. Jag höll mig till Lomma, området vid Bårgatorna var mest intressant när man tittade på områdena utifrån en karta, då det var mycket öppna ytor med små buskage där. När jag senare gick i området stämde det inte med mina tankar. Bland annat så gick inte gång- och cykelvägar in mot centrum som jag hade föreställt mig.

Jag beslöt mig för att titta närmare på grönområdet som ligger i Lommas sydvästra del, väster om järnvägen och längs Malmövägen/väg 892 (se Figur 2).

Här fanns det ingen direkt gång och cykelväg in mot centrum, men jag tyckte om grönområdet och bestämde mig för att arbeta med detta. Då jag inte funnit något namn och Lomma kommun inte har något officiellt namn på området kommer jag att använda mig av namnet Lomma Söderpark.

Figur 2. Översiktskarta södra Lomma med Lomma Söderpark markerat.

¹ Besök med villaföreningen i Margareta Sennebys trädgård våren 2005

Det första jag lärde mig om succession var hur växterna kom in efter hand på öppna platser. Först etablerar sig pionjärarterna som är ljuskrävande och klarar av konkurrensen från fältskiktet. De arter som klarar av denna tuffa miljö är exempelvis *Acer ginnala* ginnalalönn, *Alnus glutinosa* klibbal, *Betula pendula* vårtbjörk, *Populus x canadensis* 'Robusta' goliatpoppel med flera. Dessa arter växer snabbt och ger lä och skugga till sekundärarterna som behöver en lugnare uppväxt (barnkammare). Arter som behöver en lugn miljö är till exempel *Fagus sylvatica* bok, *Tilia cordata* skogslind och *Quercus robur* skogsek. Jag anser att platsen ska gestaltas så att upplevelsen av vegetationsvariationer kommer successivt.

Syfte

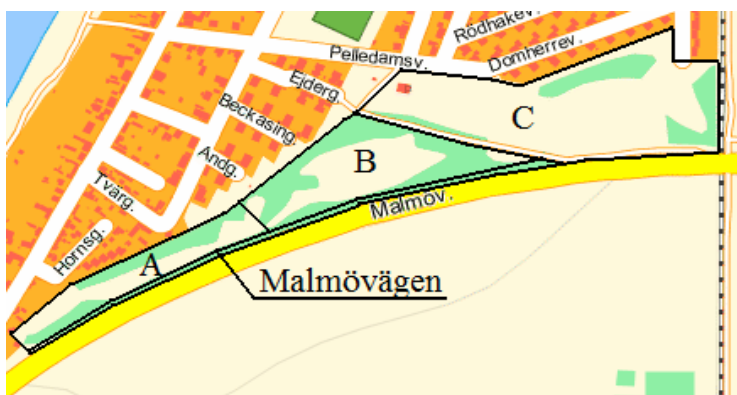
Mitt syfte är att ge förslag till utveckling av den naturlika planteringen i Lomma Söderpark, med fokus på vegetationseffekter och framtida aktiviteter.

Frågorna som jag ska jobba med är vilka växter man kan använda sig av i naturlika planteringar och vilket av detta material som kan användas för att skapa effekter men samtidigt behålla karaktären av en naturlig plantering.

Avgränsning

Lomma Söderpark område C avhandlas inte i uppsatsen. Det fanns inte utrymme tidsmässigt att gå in på området. Området är väldigt blött och på en karta från 1913 såg jag att det hade gått ett dike från Karstorps by söderut. Jag uppskattar att detta dike låg där Pelledamsvägen ligger i dag och sträckte sig över "Tallbacken". Är det så att

diket har dikats ur och vattnet har sökt sig andra vägar när området bebyggdes, kan det förklara varför det är så blött på "Tallbacken" och "Karstorps ängar". Jag kände ett större intresse för att arbeta med område A, B och Malmövägen. (se Figur 3).

Figur 3. Lomma Söderpark

Fältskiktet på område A, B och Malmövägen kommer inte att inventeras på grund av årstiden.

När växtval har gjorts tog jag med växter som finns i naturen och i anlagda parker. Växter som klassas som trädgårdsväxter har jag inte tagit med.

I tabell 1 ger jag förslag på växter som kan användas i området. Tysk, svensk och dansk litteratur har studerats. Det råder stor variation i litteraturen vad gäller växthöjder och blomningstid. När jag har tagit fram fakta om växterna, har jag valt att utgå från de högsta angivna växthöjderna och från den tidigaste blomningsmånaden.

Metod och material

För att kunna göra detta arbete har jag letat efter fakta kring vad en naturlig plantering är, hur en sådan brukas och vilka växtmaterial som används.

För att finna fakta till arbetet har jag främst letat efter litteratur på Alnarps bibliotek. Jag har sökt efter examensarbeten som handlar om naturlika planteringar och tittat i deras källförteckning efter litteratur. Därifrån har jag sorterat ut vilket material som varit värt att använda. Jag sökte även via Alnarpsbibliotekets databas LUKAS på sökorden natur*, naturplantering*, naturlig* men även på hyllorna ute i biblioteket efter träd och natur.

Lennart Persson² berättade för mig att det tidigare varit brukad åker där Lomma Söderpark ligger idag. För att veta hur det såg ut innan Malmövägen anlades, besökte jag Lantmäteriets forskarsal på Davidshallsgatan i Malmö. Kartan från 1913 bekräftade att platsen hade varit en brukad åker.

För att veta vilken ståndort och pH det är på området har jag varit ute och tagit sex jordprov i en linje inne i planteringarna. För att utföra dessa prover lånade jag en penotrometer, agronomkäpp, glasburkar, pH remsor och destillerat vatten av Eva-Lou Gustafsson³. Innan jordproven blandades upp med destillerat vatten gjordes rullprov för att bestämma jordens lerhalt. Jordproverna skakades en längre stund och fick sedan stå över natten. Dagen efter stacks pH remsor ner i alla burkarna och jag kunde konstatera att pH värdet låg på 6.5 över hela området. Penotrometer och agronomkäpp beskrivs närmare på sida 9.

För att veta vad som växer på platsen gjorde jag en växtinventering av brynen genom att gå runt i dem i den mån det gick. Jag tittade på knoppar, stammar, bär och habitus.

För att få reda på vilka arter som bör trivas på den ståndort som finns i Lomma Söderpark samt vilka höjder, blomningstid och egenskaper växterna har, har studier gjorts i Bruns sortimentkatalog 2005, i Havens Plante leksikon, Den nya nordiska floran, på Splendorplant.se samt i Splendors växtkatalog 2006.

Personal på landskapsutveckling, LTJ fakulteten, har varit mig behjälplig med svar som berört växtnamn, vilka växter Lomma Söderpark kan kompletteras med, och vilka växter som är typisk natur, parkväxter och trädgårdsväxter.

Fakta om växternas skrev jag in i Excel. Kolumnernas innehåll och ordning i bilaga 1 visar vilken information jag fokuserat på och hur jag har prioriterat viss information framför annan; kolumnen med ungefärlig högsta höjd kommer först därefter blomningsmånad, blomfärg, höstfärg och sist frukt och övrigt.

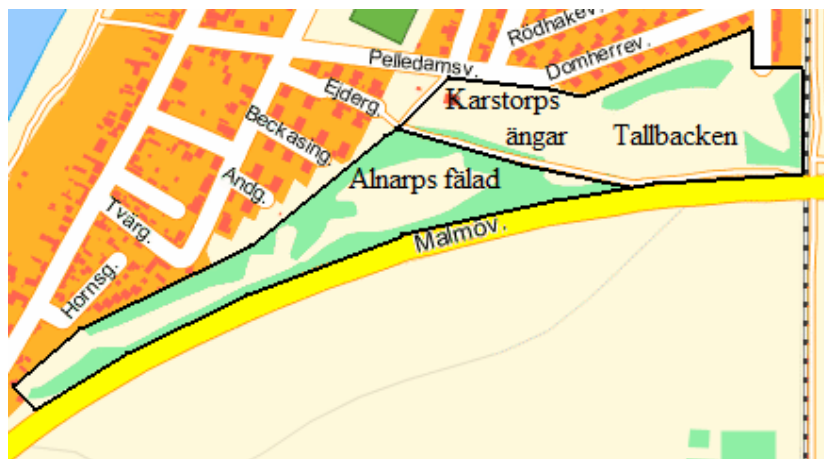
---

² Lennart Persson, Parkchef, Tekniska avdelningen, Lomma kommun, muntligt under arbetets gång

³ Eva-Lou Gustafsson, Landskapsutveckling, Alnarp 24/1 2008

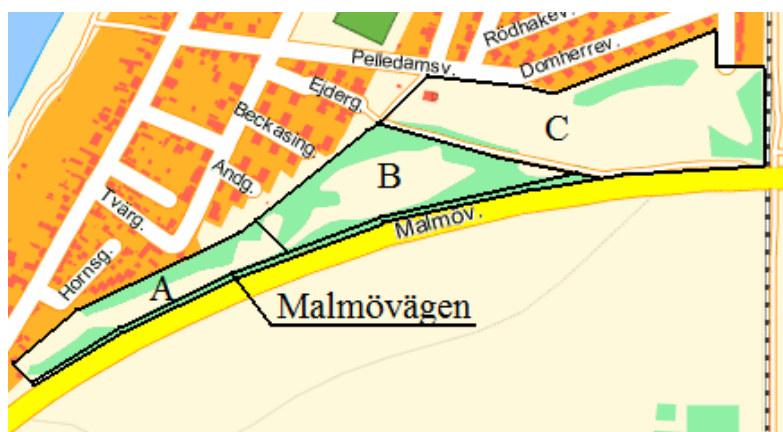
LOMMA SÖDERPARK

Området jag valt att jobba med har inte något namn. När jag såg på ett gammalt förslag som är ritat av Allan Lickander (1986) framkom det att han har namngett tre områden (se Figur 4). Området väster om järnvägen och norr om gång- och cykelväg namngav han till "Tallbacken" och "Karstorps ängar". Närmast järnvägen ligger Tallbacken och Karstorps ängar närmare stranden. Området är en öppen gräsbevuxen plats med några små naturlika planteringar i kanterna. Det tredje området, som är beläget söder om gång- och cykelväg ner mot havet, har han namngett Alnarps fålad.

Figur 4. Allan Lickanders namngivning över området

Arbetsnamnet som jag använder för området, är Lomma Söderpark. Jag har delat upp parken i områden som benämns A, B och C område (se Figur 5). Vidare har jag valt att dela in område A och B i ytterligare ett separat område, nämligen ett långt buskagestråk som går längs Malmövägen och får det passande namnet Malmövägen.

Figur 5. Lomma Söderparks arbetsområden

Orientering och nulägesbeskrivning av Lomma Söderpark

Lomma Söderpark är ett grönområde på ca 8 ha, med ängsytor omgivna av naturlika planteringar som lämpar sig för promenader (Lomma kommun, 2006). Två lekplatser med gungor och sandlådor finns precis utanför parken. Parken består av en blandning med typiska växter för naturlika planteringar. Buskagen är belägna längst ytterkanterna av parken och består av *Larix spp*, *Salix spp*, *Carpinus spp*, *Alnus ssp*, *Quercus ssp*, *Lonicera ssp*, *Rosa spp*, *Syringa spp*, *Ribes spp*, *Prunus spp*, *Euonymus spp*, *Acer spp*, *Amelanchier spp* mfl. Innanför planteringen finns en gräsyta.

Malmövägen

Buskaget är relativt lättgenomträngligt. Både i angränsning till område A och B är framkomligheten relativt god i denna glesare plantering (se Figur 6). Planteringen mot Malmövägen har inte något direkt avgränsande buskage upp mot vägen som kan hindra brukarna att ta sig upp till denna. Det sitter plastpåsar i vegetationen och byggmaterial och annat skräp ligger i buskagen. Detta ser väldigt tråkigt och ogästvänligt ut.

Figur 6. Glest buskage i område A med Malmövägen i bakgrunden.

Område A

Område A är den smala parkdelen söder om den mindre jordhögen (se figur 7). Mer om denna kan ses och läsas om på sid 7 (se Figur 9).

Hela område A är ovalt med en smal glänta som omges av ett buskage bestående av friväxande *Larix spp*, *Salix spp*, *Carpinus spp*, *Alnus spp*, *Quercus spp*, *Lonicera spp*, *Rosa spp*, *Syringa spp*, *Ribes spp*, *Prunus spp*, *Euonymus spp*, *Acer spp*, *Amelanchier spp* mfl, som fått växa fritt. Buskagesträckan längs bostadsområdena är

svårframkomliga och väl igenom är området väldigt snårigt. Sträckan längs Malmövägen är något mindre svårframkomligt. Den täta planteringen i området gör att man känner sig lite instängd. Dessutom känns planteringen stel och tråkig då den inte erbjuder någon större variation.

Figur 7. Lomma Söder park, område A till vänster. Lekplats i är inringat i gult och den mindre jordhögen är blå.

I områdets södra del har det byggts en borg och en koja (se Figur 8). Borgen ser både rolig och trevlig ut men kojans är inte färdig och ser inte lika trevlig ut.

Det sitter plastpåsar i vegetationen och byggmaterial och annat skräp ligger i buskagen. Detta ser väldigt tråkigt och ogästvänligt ut.

Bristen på bra stigar gör området mer eller mindre otillgängligt för personer med barnvagn eller rullator.

På hela området saknas belysning, parkmöbler och avfallskärl.

Figur 8. Borg och koja i område A i Lomma Söderpark.

Lomma kommun har schaktat upp två jordhögar, varav den större är tänkt att bli en pulkabacke och den mindre ska tillföras den större för byggnationen av pulkabacke (se Figur 10). Högarna får bli en naturlig avskiljare mellan område A och B för Lomma Söderpark i detta arbete.

Den mindre jordhögen utgör hinder för att smidigt kunna passera mellan område A och B. Den större jordhögen, pulkabacken ligger väldigt nära buskagen och det går bara att passera på en smal stig väster om högen. Jag hoppas att det kommer att justeras när kommunen ska färdigställa backen. Se jordhögarnas placering i Figur 10.

Figur 9. Övre bild, blivande pulkabacke, undre bild en mindre jordhög.

Figur 10. Orientering över den mindre och den större jordhögens placering. Område A till vänster om röd linje och område B till vänster.

Område B

Område B är den öppnare parkdelen (se Figur 11). Området har en stor öppen yta. Buskagen är öppnare, men ändå snåriga, och de är djupare än vad buskagen är i område A. Här finns det möjligheter att göra en stor lek- och aktivitetsyta.

Även här är vegetationen nedskräpad med plastpåsar, byggmaterial och annat skräp. Detta ser väldigt tråkigt och ogästvänligt ut. På området finns ingen belysning, parkmöbler och avfallskärl.

Figur 11. Lomma Söderpark, område B till höger om röd linje . Lekplats i är inringat i gult och blivande pulkabacke i blått.

I Lomma söderparks nordvästra hörn finns det en samplantering med *Larix spp* och *Fraxinus spp*. En liten dunge med *Quercus robur* står i en ytan belägen mellan jordhögarna (se Figur 12). Resterande är en bland vegetation bestående av *Larix spp*, *Salix spp*, *Carpinus spp*, *Alnus spp*, *Quercus spp*, *Lonicera spp*, *Rosa spp*, *Syringa spp*, *Ribes spp*, *Prunus spp*, *Euonymus spp*, *Acer spp*, *Amelanchier spp* mfl.

Figur 12. *Larix spp* och *Fraxinus spp* blandat i övre hörnet, *Quercus robur* dunge i det lägre hörnet.

På område B finns en klippt slinga i gräsmattan som löper längs buskaget. Detta markerar tydligt att det är här man ska promenera och framkomligheten med barnvagn och rullator är skaplig (se Figur 13).

Figur 13. Klippt grässlinga i Lomma Söderpark, område B.

Samtidigt som jordanalysen gjordes över Lomma Söderpark, kontrollerade jag hur det hur lätt penotrometern kunde föras ner och upp i marken. Penotrometern är till för att kontrollera om det der är en grov eller fint jordstruktur i marken. Hördes det ett raspande ljud så kunde jag konstatera att jordstrukturen var jordstrukturen grövre. Med agronomkäppens skåra får jag upp jord när jag fört ner käppen i marken, vrider ett varv och drar upp den igen.

Genom den jord som jag fick upp gjordes rullningsprover och jag kunde konstatera att i de södra delarna lät ett raspande ljud med penotrometern och det var svårt att få någon sammanhållen jord när man rullade jorden mellan händerna, då det var sand i jorden. I de norra delarna var det lättare att få jorden mer sammanhållen då det var mer moränlera i jorden. Jordproverna överensstämmer med jordartskartan. Genom att läsa Allan Lickander (1987) skötselplan över området konstateras det att vi båda har fått fram samma jordart; kalkrik moig lera.

VÄXTINVENTERING

Av de växter som en gång planterades finns en del fortfarande kvar, men några arter fann jag inte alls. Orsaken kan vara att arterna inte trivdes på platsen men många har enligt Lennart Persson⁴ försvunnit på grund av det stora kaninbeståndet. Under växtinventeringen kan jag ha missat någon art vid mina försök att ta mig fram genom de snåriga brynen. Andra arter som inte var med på Lomma kommuns planteringslista vid anläggningen av grönområdet upptäcktes under växtinventeringen. Dessa arter kan ha planterats efteråt, men med största sannolikhet har de självsått sig.

Detta resultat är vad jag har fått fram när jag har inventerat lignoserna i Lomma Söderpark (se Tabell 1, 2 och 3).

Tabell 1.

Planterade lignoser efter Lomma kommuns planteringslista.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn
<i>Acer platanoides</i>	skogslönn
<i>Alnus incana</i>	gråal
<i>Amelanchier lamarckii</i>	häggmispel
<i>Aronia melanocarpa</i>	svart aronia
<i>Carpinus betulus</i>	avenbok
<i>Cornus sanguine</i>	skogskornell
<i>Corylus avellana</i>	hassel
<i>Euonymus europaea</i>	benved
<i>Fagus sylvatica</i>	bok
<i>Lonicera xylosteum</i>	skogstry
<i>Malus baccata</i>	bärapel
<i>Pyrus communis</i>	päron
<i>Prunus avium</i>	fågelbär
<i>Quercus robur</i>	skogsek
<i>Ribes alpinum</i>	måbär
<i>Salix alba</i>	vitpil
<i>Salix purpurea</i>	rödvide
<i>Salix x smithiana</i>	häckvide
<i>Salix viminalis</i>	korgvide
<i>Syringa vulgaris</i>	syren
<i>Tilia cordata</i>	skogslind

⁴ Lennart Persson, Parkchef, Tekniska avdelningen, Lomma kommun, muntligt under arbetets gång.

Tabell 2.

Resultat av växtinventering i Lomma Söderpark. Självsådda alternativt efterplanterade arter.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn
<i>Alnus glutinosa</i>	klibbal
<i>Crataegus intricata</i>	amerikansk hagtorn
<i>Crataegus monogyna</i>	trubbhagtorn
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask
<i>Larix decidua</i>	européisk lärk
<i>Ligustrum vulgare</i>	liguster
<i>Prunus padus</i>	hagg
<i>Prunus spinosa</i>	slån
<i>Pyrus communis</i>	päron
<i>Ribes sanguineum</i>	rosenrips
<i>Rosa canina</i>	stenros
<i>Rosa multiflora</i>	japansk klätterros
<i>Sambucus nigra</i>	fläder
<i>Tilia x vulgaris</i>	parklind
<i>Viburnum opulus</i>	skogsolvon

Tabell 3.

Resultat av växtinventering i Lomma Söderpark. Inga av dessa lignoser från planteringslistan är funna på plats.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn
<i>Alnus incana</i>	gråal
<i>Amelanchier lamarckii</i>	häggmispel
<i>Aronia melanocarpa</i>	svart aronia
<i>Cornus sanguinea</i>	skogskornell
<i>Fagus sylvatica</i>	bok
<i>Malus baccata</i>	bärapel
<i>Ribes alpinum</i>	måbär
<i>Salix alba</i>	vitpil
<i>Salix purpurea</i>	rödvide
<i>Salix x smithiana</i>	häckvide
<i>Salix viminalis</i>	korgvide
<i>Tilia cordata</i>	skogslind

NATURLIK PLANTERING - VAD ÄR DET?

Naturlika planteringar brukades förr i tiden i första hand som läplanteringar på slätten där det inte fanns någon naturlig vegetation och där det behövdes vindskydd. Parker som anlades på 1960-70 talen anlades då med gräsmattor, buskage och något träd. Dessa parker har successivt övergått till att bli naturlika planteringar, då kommunerna har försökt minska ner på skötselkostnaderna. Tanken är att ytorna ska sköta sig själva med konkurrens och successiv etablering.

Nu används naturlika planteringar på sådana ytor som inte kallas för parkmark och inte kan användas för något speciellt ändamål, ytor vilka belastar kommunerna med onödiga skötselkostnader. Ytor som dessa kan vara ytor under kraftledning, industritomter eller skyddszoner längs med vägar. (Persson & Andersson, 1986)

De olika typerna av öppna och slutna friväxande grönytor som finns i landet går under namnet naturlika planteringar (Gustavsson, 1981). En naturlig plantering kan även vara växlighet vid en gammal bondgård som har lämnats till sitt öde, där en del växter är planterade av tidigare ägare. Sedan gården lämnats har arterna fått utvecklas fritt.

Växtval

Genom förändringar i klimatet under tusentals år har naturen utarmats från att en gång varit artrik. När vi utvecklar och bygger miljöer frångår vi det ”naturliga” och gestaltar något mer eller mindre onaturligt. Det är en sak att bevara den befintliga naturen när det byggs i naturmark och en annan sak att etablera en liknande växtlighet där det inte har funnits något tidigare. (Bosch-Willebrand, 1985)

I de naturlika planteringarna som finns i Sverige, försöker vi efterlikna naturen med det växtmaterial som naturligt skulle kunna ha vuxit på ståndorten.

De växter som har funnits de senaste 10 000 åren är våra inhemska arter. De växter som har förts in som trädgårdsväxter och senare förvildats, och har samma ståndorts krav som våra inhemska arter, kallas för vikarierande arter. (Persson, 1981) Lomma Kommun har valt att ha både inhemskt och vikarierande växtmaterial i sina planteringar, vilket underlättar då växtvalet blir betydligt större samt gynnar den biologiska mångfalden.

I ”Naturlikt i Sverige” tar Persson och Andersson (1986) upp att det inte är så mycket variation i planteringarna och det inte har tagits tillfälle att utnyttja de resurser som finns att tillgå med växtmaterial. Oftast används det bara tio lignosarter per plantering vilket inte ger stor variation. Man kan använda sig av mer än femton arter per plantering men inte på alla kommunens naturlika planteringar eftersom det kan bli enformigt med samma växtmaterial.

I Lomma Söderpark har det planterats 21 arter, men några arter har sedan dess gått ut och andra arter har planterats in. Somliga arter har självspridigt sig. Området är enligt Persson och Andersson definition därmed förhållandevis artrikt.

Jag har undersökt vilka lignoser man kan använda i naturlika planteringar på en moig moränlera och då tittat på både typiska landskaps- och parkväxter. Somliga arter kan vara tveksamma att ha med i planteringen, då gränsen för vilka lignoser som är passande för eller i en naturlig plantering. Bland annat kan *Acer saccharinum* 'Laciniatum Wieri' flikbladig silverlönna och *Ailanthus altissima* gudaträd vara sådana lignoser. Dessa lignoser har valts ändå för att kunna ge en speciell effekt. Det kan vara för att de är väldigt höga, har en bra blomning, blad effekt eller höstfärg. Då blomningstiden för lignoser oftast är maj-juni, är arter med senare eller tidigare blomning ett bra komplement till planteringen.

Speciell uppmärksamhet har riktats mot växter som kan tåla vägsalt. Författarna i Movium (1992) ”161 frågor och svar” rekommenderar bland annat följande träd: *Quercus robur*, *Acer platanoides* och *Acer pseudoplatanus*. De nämner även *Fraxinus excelsior* ’Westhof’s Glorie’ men just nu bör detta släkte undvikas på grund av askskottssjukan.

Förslag på växter som kan användas i en naturlig plantering efter mina kriterier höjd, blomningsmånad, blomfärg, höstfärg, frukt och övrigt, kan ses i Bilaga 1. Denna bilaga kommer att användas som mall i arbetet med att ta fram arter för användning i Lomma Söderpark.

TEMAN

Inspiration

Inspiration till teman har jag fått av Margareta Senneby⁵. En del av hennes trädgård är uppbyggd med temanamnen Japan, storskogen, alperna och småländska höglandet. Margareta och hennes medhjälpare grävde ur en stor damm och byggde upp trädgården med material från dammgrävningen och kompletterade med stora stenblock. Margareta hade ingen plan på att skapa dessa områden med tema

under arbetets gång. Det var först senare som hon uppfattade att ett specifikt område kändes som Japan, en storskog, som alperna eller det småländska höglandet. På så sätt fick de olika områdena sina namn. När man tittar på växtmaterialet så är det inget man kan referera till teman. Margareta har sparat tomtens stora träd, vilket ger hennes trädgård en naturlig känsla (se Figur 14-17).

Figur 14. Margareta Sennebys trädgård, våren 2005.

Figur 15. Margareta Sennebys trädgård en höstdag.
Fotograf: Håkan Sandbring.

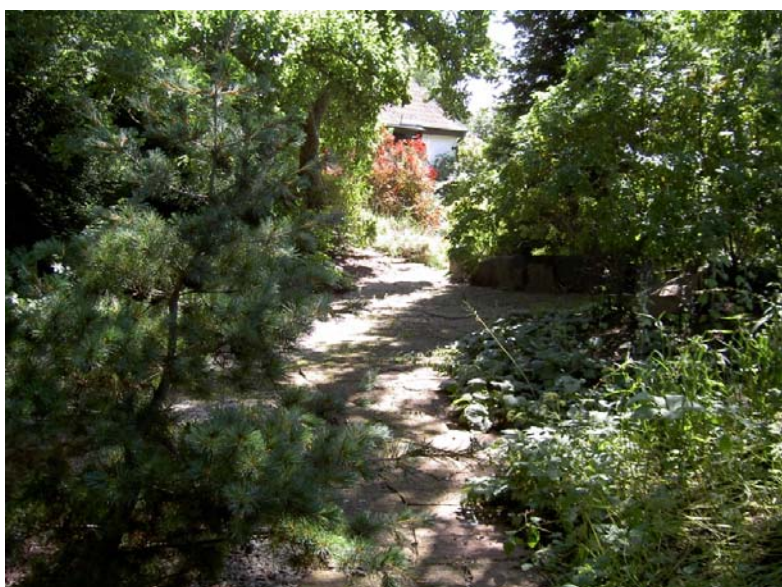
---

⁵ Margareta Senneby, besök våren 2005

Figur 16. Vy mot Margareta Sennebys japanska del.

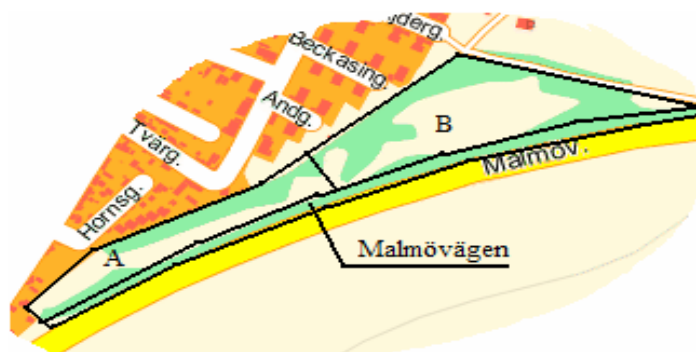
Fotograf Håkan Sandbring.

Figur 17. Margareta Sennebys trädgård våren 2005.

Med den omfattande växtlista jag har tagit fram baserad på jordanalysen och genom inspirationen från Margaretas trädgård, ska jag fortsättningsvis arbeta med växtmaterial som kan användas för att skapa effekter eller teman; samtidigt som karaktären av en naturlig plantering behålls (se Figur 18).

Figur 18. De olika arbetsområdena.

I bilaga 1 konstaterar jag att det går att få en vit, rosa och gul blomning som går från låg till hög höjd, och även att de olika växternas blomning avlöser varandra. Denna mall är bra att använda sig av när man ska projektera. Den visar vilket växtmaterial som finns att använda om det ska blomma på en bestämd höjd med en viss färg, en viss månad. Det är lätt att sortera och hitta lämpligt växtmaterial.

Vintertid skapar grenarnas färger och former upplevelser. Exempel syns i planteringen belägen norr om järnvägen längs Malmövägen där det står några *Salix alba* 'Chermesina' korallpil (se Figur 19). Grenarnas

Figur 19. *Salix alba* 'Chermesina' längs Malmövägen, norr om järnvägen i Lomma.

orangeröda effekt mot det mörkare buskaget, ger ett flammande intryck. Här kan Lomma Kommun fortsätta att få den flammande effekten om de planterar in en mindre lignos som har liknande grenfärg och ger liv längs planteringen på en lägre nivå. Med hjälp av höjdskillnaderna i vegetationen kan den flammande effekten bilda vågmönster.

Jag valde växter genom att ta fram varje individs höjd, blomningstid, blomningsfärg, bladfärg under sommaren och vilken höstfärg de har. Det kan vara svårt med höstfärger då somliga arter behöver ha en kallare alternativt varmare period för att få en för arten väntad färg. Ett för högt eller lågt pH påverkar också höstfärgen för somliga arter.

Storleken och formen på planteringen har stor betydelse, för optimerad skötsel och projektering. Persson (1981) har definierat bredden på buskage/bryn till 3-4 meter, dunge 7-10 meter och ett innerbestånd till 10-20 meter. För att få en skogskänsla ska man ha en bredd på över 30 meter.

Lomma Söderparks innerbestånd i område A är av varierande bredd, men är igenom snitt omkring 15 meter brett. För att kunna bygga upp ett större vegetationsparti bör innerbeståndet vara 10-20 meter först då får man ett sammanhållande krontak.

Malmövägen/Vågen

För att hindra att brukarna ska kunna ta sig upp på den vältrafikerade vägen, och samtidigt göra sträckan trevlig för bilisterna, föreslår jag att det planteras en tät, hög mörk vegetation med tex *Ligustrum vulgare* 'Atrovirens' vintergrön liguster som bakgrundsvegetation. Närmast vägen, framför ligusterbuskaget, planteras mindre buskar som blommar med ungefärlig månadsintervall. Att välja buskar som blommar omkring april månad och blir avlöst med buskar som blommar omkring maj som i sin tur blir avlöst med blommande buskar i juni. Bakom ligusterbuskaget inåt, det befintliga beståndet, kan det planteras högre träd med olika blomningstid och olika höjder.

Område A/Doft och färg

Detta område är väldigt ovalt och så som det ser ut i dagsläget, och efter måtten som Persson nämnt, är det svårt att få till något speciellt på denna smala yta (se Figur 7, 20).

Innanför den förslagna avskärningsväggen som bör planteras längs Malmövägen kan det befintliga buskaget gallras ur och på den öppna ytan planteras höga träd. Träden som planteras på ytan ska bilda ett slutet krontak, upp till område B. På området kan det planeras in små gläntor. Träden som planteras i den smala gläntan tittar jag på höstfärgerna då de stora träden inte har så markant blomning som de mindre träden och buskarna har.

Figur 20. Lomma Söderpark, område A.

Bland de höga träden kan man få en trevlig färgkombination om hösten med rött och gult om man samplanterar *Quercus rubra* rödek och *Ginkgo biloba* ginko. I den södra delen av område A passar detta in. Idén fick jag när jag såg den lilla borgen och att det i år var 350 år sedan Skåne blev svenskt. Träden får bli en levande skånsk flagga!

Doften är begränsad när det gäller träd, då buskar doftar mer, kan dessa planeras. Längre norrut ska brukarna få njuta av den ljuvliga doft som *Cercidiphyllum japonicum* katsura kan avge om höstarna. Området ska ha gläntor. Nyplantering görs som gynnar detta och befintlig plantering gallras ut för att gläntor ska skapas.

Förslag på hur ytorna kan projekteras och olika teman se Bilaga 3

Område B/Lek

Det här området är en öppen yta med något bredare buskage än område A, runt om (se Figur 11, 21). Här finns möjlighet att göra en lekyta för de yngre brukarna, med ett levande klätterträd som *Pterocarya fraxinifolia* kaukasisk vingnöt, ”skyddsvärn” av *Amelanchier spicata* häggmispel, *Buxus sempervirans microphylla* ’Faulkner’ småbladig buxbom och andra trevliga buskar som de kan gömma sig bakom när de leker.

Figur 21. Lomma Söderpark, område B.

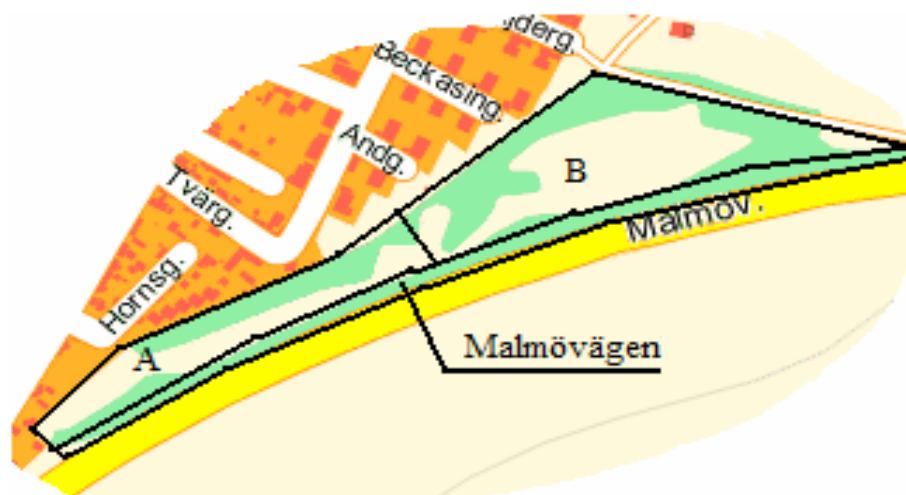
Då områden idag har två ytor med *Quercus robur* skogsek ungefär i mitten av Lomma söderpark, och *Fraxinus spp* samplanterat med *Larix spp* vid Lomma söderparks nordvästra ingång kan man fortsätta att göra ett bestånd av *Fagus sylvatica*-bok i den nordöstra hörnan. I dag finns en smal gång genom den befintliga planteringen (se Figur 22). Jag föreslår att man planterar *Fagus sylvatica* bok tätt längs denna gång för att få höga resliga träd. Med tiden glesas dessa ut och blir en del av den befintliga planteringen. *Betula pendula* vårtbjörken som amträäd skulle ge en vit hörna som blir vackert gul om hösten. Förslag på hur ytorna kan projekteras (se Bilaga 2)

Figur 22. Ingången till Lomma Söderpark från nordost.

LOMMA SÖDERPARKS SKÖTSELPLAN

Här följer skötselförslag, redovisade i områdesindelning med innehållande engångsåtgärder, löpande underhåll och periodiska underhåll (se Figur 23).

Figur 23. De olika arbetsområdena.

Malmövägen

Engångsåtgärder

Buskaget som ska planteras längs Malmövägen ska hindra brukarna att kunna komma upp på vägen inifrån Lomma Söderpark.

All vegetation ska tas bort 2-4 meter in ifrån vägverkets tomtgräns in i den befintliga vegetationen så att en ny vegetationsyta kan iordningställas och ny vegetation planteras på ytan.

All vedartad vegetation och ris som tas bort ska sorteras i olika högar. Det material som inte går att flisa ska läggas i små diskreta högar i område A och B:s befintliga buskage för att gynna den biologiska mångfalden. Det material som går att flisas ska läggas på lämplig plats så att den kan hämtas och transporteras bort till en uppsamlingsplats där den flisas.

Om behov av jordförbättring finns, tillförs en moig moränlera eller likartat jordmaterial.

När ytan är fri från större vegetation ska den grovkrattas från mindre vegetation och dylikt. Ytan ska lämnas i sådant skick att plantering kan påbörjas.

Löpande skötsel

Renhållning

Bortforsling av större och mindre främmande icke-organiskt material ska ske, även i trädkronorna.

Minst en gång var tredje månad ska ytan ses över.

Skötsel

Beskärningsutbildad personal ska utföra all sorts beskärning.

All beskärning sker, om inget specifikt anges för växten, i beskärningsperioden JAS.

Undervegetation som skymmer de blommande buskarna under deras blomningssäsong tas bort.

Borttagning av död, sjuk eller skadad vegetation skall ske vid beskärning och vid upptäckt.

Periodisk skötsel

Beskärning

Beskärningsutbildad personal ska utföra all sorts beskärning.

För att gynna ett fortsatt rikblommande buskage sker all beskärning om inget specifikt anges för arten i juli, augusti och september månad – JAS, var femte år.

För att undvika att träd och buskar behöver tas bort pga av sjukdomar eller skada ska korrekt uppbyggnadsbeskärning och underhållsbeskärning göras.

Borttagning av död, sjuk eller skadad vegetation skall ske vid beskärning och vid upptäckt eller felanmälan.

Över hela området ska vegetationen både vara och se frisk och balanserad ut.

Område A

Engångsåtgärder

Områdets öppna ytor ska planteras igen med höga träd. För att få in ljus bland träden och förbättra tillgängligheten i det befintliga buskaget, finns behov av upprepning, samt att man förbereder för plantering i den ljusa ytan på kartan. (se Figur 24.)

Buskaget som är mörkt markerat på kartan (se Figur 24.) och det glesa buskage som finns längst söderut i området A som inte är markerat grönt, skall rensas upp på all vedartad vegetation och ris som är dött, sjukt eller skadat och sorteras i olika högar, enligt beskrivning i nästa stycke.

All vedartad vegetation och ris som tas bort ska sorteras i olika högar. Det material som inte går att flisa ska läggas i små diskreta högar i område A och B:s befintliga buskage för att gynna den biologiska mångfalden. Det material som går att flisas ska läggas på lämplig plats så att den kan hämtas och transporteras bort till en uppsamlingsplats där det flisas. Detta ska sedan användas till att läggas som fallskydd på de lekytor som kommer att skapas i område B.

Den hemmabygga borg som finns längst söderut på området, står på kommunal mark och ska tillfalla kommunen, om ingen begär någon äganderätt.

Gräsyten som finns på området med den rika blomsterängsfaunan ska tas tillvara genom att man tar bort grässvålen och lägger ut den på de ytor som är i behov av att restaureras efter allt arbetet i området.

Den jord som är blottlagd efter borttransport av grässvålen, ska försiktigt luckras upp med en traktorburen harv.

Om behov av jordförbättring finns, tillförs en moig moränlera eller likartat jordmaterial.

Ytan ska lämnas i sådant skick att plantering kan påbörjas.

Löpande skötsel

Renhållning

Över hela området ska det se trevligt ut större delar av året.

Det ska inte finnas skräp i buskage eller i trädkronorna.

Bortforsling av större och mindre främmande icke-organiskt material ska ske, även från trädkronorna.

Under högsäsong sker renhållning 1 gång/vecka.

Under lågsäsong sker det varannan månad.

Skötsel

Över hela området ska det se trevligt och välkomnande ut.

Brukarna ska känna sig säkra när de vistas i området.

En gång per månad ska det ses över att ingen vegetation är död, sjuk eller skadad.

Periodisk skötsel

Beskärning

Beskärningsutbildad personal ska utföra all sorts beskärning.

För att gynna ett fortsatt rikblommande buskage sker all beskärning om inget specifikt anges för arten i juli, augusti och september månad – JAS, var femte år.

För att undvika att träd och buskar behöver tas bort pga av sjukdomar eller skada ska korrekt uppbyggnadsbeskärning och underhålls beskärning göras.

Borttagning av död, sjuk eller skadad vegetation skall ske vid beskärning och vid upptäckt eller felanmälan.

Över hela området ska vegetationen både vara och se frisk och balanserad ut.

Område B

Engångsåtgärder

För att få in ljus och möjlighet till vistelse bland träden och buskarna, finns det ett behov upprepning i buskagen. Diverse skräp på marken, och uppe i träden behöver tas bort.

Området ska bli en stor lekplats med många stora ytor där barnen kan springa men även ta en lugn paus i gräset eller inne bland träden. Då området har djupare buskage kan det skapas "lekrum" i dessa. Genom att plantera mindre buskage sporadiskt utanför brynet kan det bli bra kurrageömmplatser.

Buskaget som är mörkt markerat på kartan (se Figur 24.) och det glesa buskage som finns längst söderut i området A som inte är markerat grönt, skall rensas upp på all vedartad vegetation och ris som är dött, sjukt eller skadat och sorteras i olika högar, enligt beskrivning i nästa stycke.

All vedartad vegetation och ris som tas bort ska sorteras i olika högar. Det material som inte går att flisa ska läggas i små diskreta högar i område A och B:s befintliga buskage för att gynna den biologiska mångfalden. Det material som går att flisas ska läggas på lämplig plats så att den kan hämtas och transporteras bort till en uppsamlingsplats där det flisas. Detta ska sedan användas till att läggas som fallskydd på de lekytor som kommer att skapas i område B.

Den befintliga vegetation som omgärdar den smala gång som ligger i område B:s nordöstra hörn ska tas bort enligt mitt förslag. De största rötterna ska fräsas bort och de mindre rötterna ska grävas upp. Den jord som nu är blottlagd ska försiktigt luckras upp med en traktorburen harv. Ytan ska förberedas för plantering.

Om behov finns av jordförbättring, tillförs en moig moränlera eller likartat jordmaterial.

Ytan ska lämnas i sådant skick att plantering kan påbörjas.

Löpande skötsel

Renhållning

Över hela området ska det se trevligt ut större delar av året. Det ska inte finnas skräp i buskage eller i trädkronor.

Bortforsling av större och mindre främmande icke-organiskt material skall ske, även från trädkronorna.

Under högsäsong sker renhållning 1 gång/veckan.

Under övrig tid sker det varannan månad.

Skötsel

Över hela området ska det se trevligt och välkomnande ut för brukarna när de vistas i området.

Brukarna ska inte uppleva otrevligheter när de vistas i området.

En gång per månad ska det ses över att ingen vegetation är död, sjuk eller skadad.

Gräsklippning 1

De gräsytor som är ängslika i område B, ska slås för att gynna den biologiska mångfalden.

En traktorburen slaghack kör över området 2 gånger/säsong; den första i början av juli och den andra i slutet av augusti. Gräset låter man ligga och torka, så att frön kan mogna och falla till marken. När fröa har fallit till marken samlas gräset ihop och transporteras bort.

Gräsklippning 2

För att underlätta för brukarna att gå runt området i den klippta slingan ska kommunens gräsklippare köra efter behov. Höjden på gräsgången får inte överstiga 5 cm.

Periodisk skötsel

Beskärning

Beskärningsutbildad personal ska utföra all sorts beskärning.

För att gynna ett fortsatt rikblommande buskage sker all beskärning om inget specifikt anges för arten i juli, augusti och september månad – JAS, var femte år.

För att undvika att träd och buskar behöver tas bort pga av sjukdomar eller skada ska korrekt uppbyggnadsbeskärning och underhålls beskärning göras.

Borttagning av död, sjuk eller skadad vegetation skall ske vid beskärning och vid upptäckt eller felanmälan.

Över hela området ska vegetationen både vara och se frisk och balanserad ut.

DISKUSSION

I mitt arbete med Lomma Söderpark har det inte kunnat göras en ordentlig växtinventering av busk och trädbestånd samt fältskikt. Detta på grund av att arbetsperioden är förlagd till januari - mars månad.

Det finns mycket litteratur skriven om skötsel, artinnehåll, projektering, tolkningar mellan svenska och utländska anläggningar, ekonomi med mera i naturlika planteringar. Alla har de samma mål, det ska projekteras bättre för att få mer liv i planteringarna och, artinnehållet ska bli bättre. I ”*Naturlära för naturmakare*” av Domänverket, beskrivs de vanligaste arterna av buskar och träd som används i svenska landskap, och i slutet finns en *Juniperus communis* en och *Pinus mugo* bergtall med. Tanken slår mig varför jag inte har fler städsegröna arter med i anläggningarna? Jag ser fram emot att läsa ett examensarbete som handlar om städsegröna arter i naturlika planteringar. När jag funderade på vad det skulle användas för växtmaterial till den gröna barriären som i föreslaget ska växa mellan Lomma Söderpark och Malmövägen gick mina tankar till *Buxus sempervirens* 'Rotundifolia' storbladig buxbom och *Taxus baccata* idegran, men valet blev istället *Ligustrum vulgare* 'Atrovirens' vintergrön liguster, eftersom den av mig inte upplevs som en stor och bullig växt. Tyvärr så kom det inte med någon vintergrön växt förutom ligustern i min växtförteckning och detta för att jag inte tänkt överhuvudtaget på vintergröna växter under arbetet. Jag var koncentrerad på höjder, blomningstid, blomfärg, höstfärg frukt och övrigt. Nu i skrivande stund kommer det fram många idéer i mitt huvud på effekter, som kan skapas när lövfällande och vintergrönt står tillsammans.

Det finns ingen direkt gräns för vilket växtmaterial projektörerna kan använda när de projekterar; alla projektörer har en vision om planteringen och de projekterar utifrån ståndorten. Det kan vara material som man inte förknippar med svenska naturen. Jag har inte tidigare studerat naturlika planteringar närmare, utan för mig var det ett bestånd med inhemska och vikarierande arter. Jag kommer att titta på naturlika planteringar på ett annat sätt i framtiden.

Om det hade lagts ner mer tid och eftertanke i projekteringarna, hade det kunnat skapas mer variation i vegetationen. Det hade blivit mer variationsrikt och upplevelserikt. Längs inre Ringvägen i Malmö har Forsythia planterats på bullervallen. Planteringen är lång och man tröttnar snabbt på den. Hade man här planterat i ett vågmönster och brutit av med rosablommade blockformationer eller dylikt, placerade i varierande höjder på bullervallen och sedan återkommit med vägen igen, så hade det hänt något visuellt.

Min bedömning är att det går att använda stor del av växtmaterialet som passar ståndorten, men det gäller att se upp så man inte planterar växtmaterial som kan förknippas med trädgårdsväxter då det inte blir naturligt längre.

Utifrån jordanalys och växtinventering kan jag dra slutsatsen att det material som planterats och står kvar i Lomma Söderpark trivs bra på platsen.

I Lomma Söderpark är projekteringen kanske rätt gjord men det finns brister i förvaltningen. Det är synd att så mycket tid och pengar läggs på att gestalta och bygga upp de naturlika planteringarna, när underhållet sen inte sköts korrekt. Lennart Persson⁶ säger att det inte läggs ner mycket tid på Lomma Söderpark. De åtgärder som har gjorts har varit att ta bort större grenar och träd som har varit direkt farliga för brukarna. Några mindre beskärningar går de

---

⁶ Lennart Persson, Parkchef, Tekniska avdelningen, Lomma kommun, muntligt under arbetets gång

inte in och gör. Det är just det som behövs i Lomma Söderpark, anser jag. Jag anser att även om det ska finnas naturlika planteringar, så ska de skötas oavsett hur tilldragande området är. Lomma söderpark har ingen belysning, avfallskärl eller sittbänkar. Det ska vara naturlikt och då anser inte jag att belysning och avfallskärl är passande i själva parkområdet men väl utanför längs gång- och cykelvägen. Det finns behov av att lägga ut större stockar, som görs sittvänliga, över hela området.

Jag skulle gärna vilja se att Lomma Söderpark ger brukarna en sluten och lummig plats att promenera i. Genom att markera gränsen ut mot Malmövägen med en tät och bred plantering, ska besökare i bästa mån hindras att ta sig upp på vägen och de störande ljud som kommer av fordonen mattas av.

KÄLLFÖRTECKNING

- Bosch-Willebrand**, Ilge (1985) *Naturlikt eller kulturlikt?* Utemiljö 4/85 s.4
- Bruns** Jan-Dieter, Conrad Erich, Schmidt Bernhard (2005-2006) *Bruns Pflanzen, sortimentkatalog 2005/6*
- Domänverket**, (1983) *Naturlära för miljömakare*. S. 10,11,12,13
- Gustavsson**, Roland (1981) *Natur-lik grönytor i parker och bostadsområden* SLU, Konsulentavd rapporter/Landskap 58 Alnarp
- Langschwager**, Lis (1987) *HAVENS PLANTELEKSIKON, TRÆER OG BUSKE*. Lyngby
- Lickander**, Allan (1987) Skötselplan för bullerskyddsplantering norr om väg 892 i Lomma kommun. Lomma
- Lomma kommun**, (2006) *Naturmiljöprogram med grönsplan för Lomma kommun*. Lomma
- Mossberg**, Bo och Stenberg, Lennart (2005) *Den nya nordiska floran*. Stockholm
- Nilsson**, Kjell (1992) *161 frågor & svar om landskap, park och kyrkogård* Stad & land nr 110/1992 Movium/inst landspl SLU s30-31
- Senneby**, Margareta (1999) *Margaretas trädgård*. Värnamo resp. Farsta
- Persson**, Bengt (1981) *Naturlika grönområden – en kursbok för undervisning eller självstudier* Byggnadsnämnden, Stockholm
- Persson**, Bengt och Andesson, Ole (1986) *Naturlikt i Sverige*. Stad & Land/special nr 6 s IV
- Persson**, Bengt (1985) *Brett genombrott för naturlikt* Utemiljö 5/85 s.6,7

E-plantas hemsida (Elektronisk). Tillgänglig:

<http://www.eplanta.com> Senast uppdaterad 2008-02-20.

Splendors hemsida (Elektronisk). Tillgänglig:

<http://www.splendorplant.se> [08-01-23]

Bilaga 1.

Växtval med befintliga och nya arter för moig sand på område A i Lomma Söderpark

Vetenskapligt namn	Höjd	Blom mån	Blomfärg	Höstfärg	Frukt + övrigt
<i>Forsythia mandshurica</i> E	1	3	Varm gul	Gulorange-vinröd	Mörkknopp
<i>Viburnum carlesii</i> 'Aurora'	1	4	Rosa-röd		Svart frukt
<i>Chaenomeles japonica</i> fk <i>Motala</i> E	1	5	Orangeröd		Gul frukt
<i>Ribes alpinum</i>	1	5	Ljusgul	Röd	
<i>Rosa villosa</i> ssp. <i>mollis</i> fk BALINGSTA E	1	7	Rosa		
<i>Forsythia x intermedia</i> . 'FREJA' E	2	4	Citrongul		
<i>Cytisus x praecox</i>	2	5	Gul		
<i>Lonicera caerulea</i> fk FALUN E	2	5	Ljusgul		
<i>Ribes aureum</i>	2	5	Gul		
<i>Malus sargentii</i>	2	5	Vit	Orange	Röd frukt
<i>Berberis thunbergii</i>	2	5	Gul	Orange-röd	
<i>Berberis thunbergii</i> 'Atropurpurea'	2	5	Gul	Orange-röd	
<i>Pyracantha coccinea</i> 'Orange Glow'	2	5	Vit	Scharlakansröd	Rödorange frukt
<i>Elaeagnus commutata</i>	2	6	Gul		Silvriga blad
<i>Euonymus alatus</i>	2	6		Karminröd	
<i>Symphoricarpus x doorenbosii</i> 'Mother of Pearl'	2	7	Rosa		Rosavit
<i>Rubus</i> 'Black Satin'	2	7	Vit-rosa		Ärbar frukt
<i>Rubus odoratus</i>	2	8	Rosa	Röd	
<i>Viburnum x bodnantense</i>	2	11			
<i>Sambucus racemosa</i>	3	4	Gulgrön		Scharlakansröd frukt
<i>Rosa hugonis</i>	3	5	Gul	Röd-mörkröd	
<i>Amelanchier alnifolia</i> fk Alvedal E	3	5	Vit	Klargul	Svart frukt
<i>Euonymus europaeus</i> 'Evert'	3	5	Gröngul	Gulröd	Röd frukt
<i>Forsythia x intermedia</i> 'Spectabilis'	3	5	Gul		
<i>Clematis tangutica</i>	3	5	Gul		
<i>Salix purpurea</i>	3	5			
<i>Aronia melanocarpa</i> . Var. <i>elata</i> E	3	6	Gul-röd		Svart frukt
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	3	6	Vit-ljusgul	Gulorange - röd	
<i>Lonicera caprifolium</i>	3	6	Ljusgul- röd	Röd	
<i>Lonicera xylosteum</i> fk Åmål E	3	6	Vit		Röda bär
<i>Rosa dumalis</i> E	3	6	Rosavit		Röda nypon
<i>Rosa moyesii</i>	3	6	Mörkröd		
<i>Rosa multiflora</i>	3	6			
<i>Prunus spinosa</i> fk Västeråker E	3	7	Vit	Gul	
<i>Viburnum x bodnantense</i> 'Dawn'	3	11	Mörk rosa		Unga blad i bronsfärg
<i>Euonymus europaeus</i> fk ULTUNA E	3			Gulröd	Rosa frukt
<i>Ligustrum vulgare</i> 'Atrovirens'	4	4	Vit		
<i>Crataegus intricata</i> fk Uppsala E	4	5	Vit-röda		Röda bär
<i>Euonymus planipes</i>	4	5	Gröngul	Orangeröd	Röd frukt

Vetenskapligt namn	Höjd	Blom mån	Blomfärg	Höstfärg	Frukt + övrigt
<i>Syringa vulgaris f. alba f.k.</i> VEBERÖD E	4	5	Vit		
<i>Lonicera tatarica 'Arnold Red'</i>	4	6	Mörk röd		Ljus röda bär
<i>Viburnum opulus</i>	4	6	Vit	Röd	Röda bär
<i>Rhamnus cathartica</i>	4	6	Gulgrön	Gul	Svart frukt
<i>Cornus sanguinea</i>	4	7	Vit	Flammande röd	Mörkblå frukt
<i>Amelanchier laevis f.k.</i> BÄCKLÖSA E	5	5	Vit	Bronsröd	
<i>Amelanchier spicata E</i>	5	5	Vit	Gul-purpursvart	
<i>Acer ginnala f.k. Uppsala E</i>	5	5	Vit-gulgrön	Röd	
<i>Viburnum lantana</i>	5	5			
<i>Malus domestica</i>	5				
<i>Salix viminalis</i>	5				
<i>Amelanchier lamarckii E</i>	6	5	Kopparröd	Orangeröd	
<i>Sambucus nigra</i>	6	6	Ljus gul	Rödsvart	
<i>Hippophae rhamnoides</i>	6				Gulorange ätlig frukt
<i>Salix x smithiana</i>	6				
<i>Acer tataricum ssp. Ginnala f.k.</i> Uppsala E	6			Röd	
<i>Corylus avellana f.k. Öglunda E</i>	7	3		Gul	Nötter
<i>Syringa vulgaris</i>	7	5	Lila		
<i>Crataegus laevigata</i>	8	6	Vit	Röd	
<i>Eleagnus angustifolia</i>	8	6	Brun		Silvergrå blad
<i>Sorbus incana E</i>	8	6	Vit-ljusgul	Röd	
<i>Prunus virginiana f.k.</i> RACKARBERGET E	8		Vit	Gul	
<i>Pyrus salicifolia</i>	8		Vit		
<i>Prunus cerasifera f.k. Cecilia E</i>	9	5	Vit	Gul-röd	
<i>Malus sylvestris</i>	10	5		Gul	
<i>Malus baccata</i>	10	5	Vit		
<i>Prunus virginiana 'Schubert'</i> (Rotäkt)	10	5	Vitrosa	Grön-purpurrod	
<i>Crataegus monogyna</i>	10	6	Vit	Röd	
<i>Cercidiphyllum japonicum f.k.</i> GÖTEBORG E	10	6		Gul-vinröd	
<i>Acer campestre E</i>	11	6	Gul-grön	Gul-vinröd	
<i>Prunus padus f.k. Ultuna E</i>	12	4		Gulorange	Svarta frukter
<i>Acer negundo f.k. Alnarp E</i>	12	7		Gul	
<i>Alnus incana 'Aurea'</i>	12	11	Gul	Gul	
<i>Alnus incana f.k. Deje E</i>	15	4			
<i>Cornus mas</i>	15	4	Gul	Rödbrun	
<i>Sorbus intermedia E</i>	15	5	Vit	Orang-röd	
<i>Sorbus aucuparia f.k.</i> VÄSTERÅKER E	15	5	Vit	Gul-ljusröd	
<i>Populus alba 'Nivea'</i>	15			Blekgul	
<i>Prunus sargentii</i>	18		Rosa	kaminröd	
<i>Alnus glutinosa f.k. Fyris E</i>	20	3			
<i>Fagus sylvatica f.k. GOTTÅSA E</i>	20	5		Gulbrun	
<i>Prunus avium E</i>	20	5	Vit	Gul-orange	
<i>Acer saccharinum</i>	20			Gul-vinröd	
<i>Carpinus betulus f.k. Stenshuvud E</i>	20			Gulbrun	

Vetenskapligt namn	Höjd	Blom mån	Blomfärg	Höstfärg	Frukt + övrigt
<i>Acer saccharinum</i> 'Laciniatum Wieri'	20		Grönvita blad	Gulvinröd	
<i>Sorbus aria</i> 'Lutescens'	25	5		Gul-ljusbrun	Orangeröd
<i>Salix alba</i> var. <i>Sericea</i>	25		Silvriga blad		
<i>Acer platanoides</i> fk <i>Ultuna E</i>	25	4		Gul-röd	
<i>Salix alba</i>	25	5			
<i>Quercus robur</i> fk <i>ULTUNA E</i>	25	5		Gul-brun	
<i>Quercus robur</i> fk <i>LINKÖPING E</i>	25	5		Gul-brun	
<i>Tilia x europaea</i> 'Koningslinde'	25	6	Gul	Gul	
<i>Juglans regia</i>	25				
<i>Ailanthus altissima</i>	30	6			
<i>Tilia tomentosa</i>	30	6	Gul	Gul	
<i>Betula pendula</i> fk <i>JULITA E</i>	30	3		Gul	
<i>Acer psedoplatanus</i>	30	5	Gulorange		
<i>Tilia cordata</i>	30	6	Gul	Gul	
<i>Quercus rubra</i>	35			Orangeröd	
<i>Quercus cerris</i>	35				
<i>Tilia platyphyllos</i>	40	6		Gul	
<i>Gleditzia triacanthos</i> 'Skyline'	40			Gulbrun	
<i>Gleditzia triacanthos</i> 'Sunburst'	40				Gult blad ut- spring
<i>Ginko biloba</i>	40			Gul	

Växtval med befintliga och nya arter för moig sand på område B i Lomma Söderpark

Vetenskapligt namn	Höjd	Blom mån	Blomfärg	Höstfärg	Frukt + övrigt
<i>Forsythia mandshurica E</i>	1	3	varmgul	Gulorange- vinröd	
<i>Chaenomeles japonica</i> fk <i>Motala E</i>	1	5	Orangröd		Gul frukt
<i>Aronia melanocarpa 'Hugin' E</i>	1	6	Vit	Roströd	Svart frukt
<i>Rosa villosa ssp. mollis</i> fk <i>BALINGSTA E</i>	1	6	Rosa		
<i>Viburnum carlesii 'Aurora'</i>	2	4	Rosa		Svart frukt
<i>Cytisus x praecox</i>	2	4	Ljusgul		
<i>Forsythia x intermedia 'FREJA' E</i>	2	4	Citrongul		
<i>Ribes alpinum</i>	2	4	Ljusgul	Röd	
<i>Ribes aureum</i>	2	4	Gul		
<i>Euonymus alatus</i>	2	5		Karminröd	Röd fukt
<i>Lonicera caerulea</i> fk <i>FALUN E</i>	2	5	Ljusgul		Blåsvart frukt
<i>Malus sargentii</i> fk <i>Eskilstuna E</i>	2	5	Vit	Orange	Röd frukt
<i>Rosa hugonis</i>	2	5		Röd-mörkröd	
<i>Euonymus alatus</i>	2	5		Karminröd	
<i>Pyracantha coccinea</i>	2	5	Vit	Scharlakansröd	
<i>Elaeagnus commutata</i>	2	6	Brun		Silvriga blad
<i>Rosa dumalis E</i>	2	6	Rosavit		Röd avlång frukt
<i>Symphoricarpus x doorenbosii</i> <i>'Mother of Pearl'</i>	2	7	Rosa		Rosavit frukt
<i>Viburnum x bodnantense 'Charles Lamont'</i>	3	1	Mörk rosa		
<i>Viburnum x bodnantense 'Dawn'</i>	3	1	Rosa		
<i>Forsythia x intermedia 'Freja'</i>	3	4	Citrongul		
<i>Amelanchier alnifolia</i> fk <i>Alvedal E</i>	3	5	Ljusgul		Blåsvart frukt
<i>Aronia melanocarpa. Var.elata E</i>	3	5	Vit	Gul-röd	Svart frukt
<i>Berberis thunbergii</i>	3	5	Gul	Orange- scharlakansröd	Svart frukt
<i>Clematis tangutica</i>	3	5	Gul		
<i>Cornus alba 'Sibirica'</i>	3	5	Vit-ljusgul	Korallröda grenar	Ljusblå frukt
<i>Euonymus europaeus 'Evert'</i>	4	5	Gulgrön	Gulorange	Röd frukt
<i>Euonymus europaeus</i> fk <i>ULTUNA E</i>	3	5	Gulgrön	Gulröd	Rosa frukt
<i>Euonymus planipes</i>	4	5		Orangeröd	Röd frukt
<i>Lonicera caprifolium</i>	3	5	Ljusgul-röd	Röd	
<i>Lonicera xylosteum</i> fk <i>Åmål E</i>	3	5	Gul		Röd frukt
<i>Sambucus racemosa</i>	3	5	Gulgröna	Scharlakansröd	
<i>Prunus spinosa</i> fk <i>Västeråker E</i>	3	6	Vit	Gul	
<i>Rosa moyesii</i>	3	6	Mörkröd		
<i>Rosa multiflora</i>	3	6			
<i>Salix purpurea</i>	3				
<i>Lonicera tatarica 'Arnold Red'</i>	4	5	Mörkröd		Röda bär
<i>Syringa vulgaris</i> f. <i>alba</i> fk <i>VEBERÖD E</i>	4	5	Vit		
<i>Viburnum opulus</i>	4	5	Vit	Röd	Röda bär
<i>Cornus sanguinea</i>	4	5	Vit	Röd	Mörkblå frukt

Vetenskapligt namn	Höjd	Blom mån	Blomfärg	Höstfärg	Frukt + övrigt
<i>Crataegus intricata</i> fk Upppsala E	4	6	Vit	Gulorange	Röda frukter
<i>Ligustrum vulg.</i> 'Atrovirens'	4	6	Vit		svart
<i>Rhamnus catharticus</i>	4	6	Gulgrön	Gul	Svart frukt
<i>Amelanchier spicata</i> E	5	4	Vit	Gul-purpursvart	
<i>Acer ginnala</i> fk Upppsala E	5	5		röd	
<i>Amelanchier laevis</i> fk	5	5	Vit	Bronsröd	
BÄCKLÖSA E					
<i>Viburnum lantana</i>	5	5			
<i>Salix viminalis</i>	5				
<i>Amelanchier lamarckii</i> E	6	4	Vit	Kopparröd	
<i>Sambucus nigra</i>	6	6	Ljusgul		Svartblå frukt
<i>Sorbus incana</i> E	6	6	Ljusgul	Röd	
<i>Salix x smithiana</i>	6				
<i>Corylus avellana</i> fk Öglunda E	7	2		Gul	
<i>Syringa vulgaris</i>	7	5	Lila		
<i>Prunus virginiana</i> fk	7	5	Vit	Gul	
RACKARBERGET E					
<i>Acer campestre</i> E	7	5	Gulgrön	Guldgul	
<i>Crataegus laevigata</i>	8	5	Vit	Röd	
<i>Prunus padus</i> fk Ultuna E	8	5	Vit	Gulorange	Svart frukt
<i>Eleagnus angustifolia</i>	8	6	Brun	Silvriga blad	
<i>Cercidiphyllum japonicum</i> fk	8	9		Gul-vinröd	
GÖTEBORG E					
<i>Pyrus salicifolia</i>	8		Vit		Silvriga blad
<i>Prunus cerasifera</i> fk Cecilia E	9	5	Vit	Gulröd	
<i>Malus sylvestris</i>	10	5	Vitrosa	Gul	
<i>Crataegus monogyna</i>	10	5	Vit	Rödröd	
<i>Prunus virginiana</i> 'Schubert'	10	5	Vitrosa		Grön- purpurblad
(Rotäkta)					
<i>Sorbus aucuparia</i> fk	10	5		Gul-ljusröd	Rödfrukt
VÄSTERÅKER E					
<i>Acer negundo</i> fk Alnarp E	10			Gul	
<i>Alnus glutinosa</i> fk Fyris E	12	3	Lila		lila
<i>Pterocarya fraxinifolia</i> fk	12	5		Gul	Frukt i klasar
UPPSALA E					
<i>Sorbus intermedia</i> E	12	5	Vit	Orangeröd	
<i>Alnus incana</i> fk Deje E	12				
<i>Cornus mas</i>	15	2	Gul	Rödbrun	
<i>Alnus incana</i> 'Aurea'	15	3	Gul	Gul-orangeröd	
<i>Malus baccata</i>	15	4	Vit		
<i>Prunus avium</i> E	15	5	Vit	Gulorange	
<i>Carpinus betulus</i> Fk Stenshuvud E	15			Gulbrun	
<i>Gleditzia triacanthos</i> 'Skyline'	15			Gulbrun	
<i>Gleditzia triacanthos</i> 'Sunborst'	15			Guldgul	Gult bladutspring
<i>Betula pendula</i> fk JULITA E	18	3		Gul	
<i>Prunus sargentii</i>	18		Rosa	Karminröd	
<i>Acer platanoides</i> fk Ultuna E	20	4	Gul	Guldgul-röd	
<i>Fagus sylvatica</i> fk GOTTÅSA E	20	5		Gulbrun	
<i>Quercus robur</i> fk ULTUNA E	20	5		Gulbrun	
<i>Quercus robur</i> fk LINKÖPING E	20	6	Gul	Gulbrun	
<i>Acer saccharinum</i>	20			Gulorange	

Vetenskapligt namn	Höjd	Blom mån	Blomfärg	Höstfärg	Frukt + övrigt
<i>Acer saccharinum 'Lacinatum Wieri'</i>	20			Gul-vinröd	
<i>Sorbus aria 'Lutescens'</i>	25	5		Gul-ljusbrun	
<i>Aesculus hippocastanum</i>	25		Vitrosa		
<i>Juglans regia</i>	25				
<i>Salix alba</i>	25				
<i>Salix alba 'Sericea'</i>	25				Silvriga blad
<i>Salix alba 'Cermensina'</i>	25				
<i>Ailanthus altissima</i>	30	6			Rödaktig vriden frukt
<i>Acer psedoplatanus</i>	30	5		Gulorange	
<i>Tilia cordata cvs</i>	30			Gul	
<i>Tilia tomentosa</i>	30			Gul	Silvriga blad
<i>Populus alba 'Nivea'</i>	30			Blekgul	Vit blad undersida
<i>Quercus rubra</i>	35			Röd	
<i>Quercus cerris</i>	35			Röd	
<i>Tilia x europaea 'Koningslinde'</i>	40	6	Gul	Gul	
<i>Tilia platyphyllos</i>	40			Gul	
<i>Ginko biloba</i>	40			Gul	

